

RZECZPOSPOLITA POLSKA
ZASTĘPCA PROKURATORA
GENERALNEGO

Warszawa, dnia 19.02. 2014 r.

PG IV KSK 128/14

Dot. BPS/043-47-2038-PG/14

Sekretariat Wicemarszałka Senatu RP
Marii Pańczyk-Pozdziej

Wpłynęło dn. 20.02.2014

Nr MP/110 20/1112

Podpis

M. W. Pańczyk
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 21.02.14
nr 1059 podpis

Pani

Maria Pańczyk - Pozdziej

Wicemarszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

W odpowiedzi na pismo Pani Marszałek z dnia 15 stycznia 2014 r., dotyczące oświadczenia Senatorów: Grzegorza Wojciechowskiego, Przemysława Błaszczyka, Roberta Mamątów, Bogdana Pęka, Bogdana Paszkowskiego, Jana Marii Jackowskiego i Zdzisława Pupa, złożonego na 47. posiedzeniu Senatu w dniu 10 stycznia 2014 r., w sprawie Arkadiusza D. - uprzejmie przedstawiam co następuje.

W złożonym oświadczeniu Panowie Senatorowie wystąpili do Prokuratora Generalnego o zbadanie pod kątem zaskarżenia w trybie kasacji wyroków wydanych w stosunku do Arkadiusza D. przez Sąd Rejonowy w Grójcu w sprawach o sygn. II K 105/08 i II K 374/11.

W oświadczeniu poddano w wątpliwość zasadność przedmiotowych orzeczeń podnosząc, iż zostały one wydane wobec osoby upośledzonej umysłowo i całkowicie z tego powodu ubezwłasnowolnionej.

Panowie Senatorowie zwrócili się nadto do Prokuratora Generalnego o udzielenie informacji na temat zdarzenia, które określili jako „pobicie Arkadiusza D. na komisariacie Policji w Grójcu”.

Z dokonanych ustaleń wynika, że Arkadiusz D. (ur. 19.05.1984 r.) został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 30 marca 2010 r., sygn. II K 105/08, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 12 października 2010 r., sygn. V Ka 461/10, na karę 2 lat pozbawienia wolności za czyn z art. 13 § 1 k.k.

w zw. z art. 280 § 1 k.k., polegający na tym, że: w dniu 1 stycznia 2008 r. w Grójcu, pow. grójecki, woj. mazowieckie, działając wspólnie i w porozumieniu z Emilem B., używając wobec Sebastiana P. przemocy w postaci przytrzymywania go i przyciskania do ziemi, usiłował dokonać zaboru w celu przywłaszczenia portfela, w którym znajdowały się pieniądze w kwocie 200 zł i dowód osobisty, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na interwencję Straży Miejskiej.

Z kolei wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu o sygn. II K 374/11 wydanym w dniu 8 października 2013 r. Arkadiusz D. został skazany na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 279 § 1 k.k. polegający na tym, że: w dniu 17 lutego 2011 r. w Grójcu, woj. mazowieckie, działając wspólnie i w porozumieniu z Filipem S. i z ustalonym nieletnim, po uprzednim odgięciu fragmentu drzwi wejściowych oraz przez otwór znajdujący się nad dachem komórki, dostał się do środka pomieszczeń gospodarczych, a następnie z wnętrza obu pomieszczeń zabrał w celu przywłaszczenia prostownik, butlę gazową 3 kg, ekspres do kawy, sekator, odzież, podkaszarkę spalinową, skrzynkę narzędziową z kluczami oraz namiot z pokrowcem o łącznej wartości 1.000 zł na szkodę Sławomira M.

Z wymienionych orzeczeń jedynie wyrok o sygn. II K 105/08 jest prawomocny. Drugi z opisanych wyroków waloru tego nie posiada, bowiem został zaskarżony przez obrońcę Arkadiusza D. apelacją, która według stanu na dzień 18 lutego b.r. nie była jeszcze rozpoznana. Z tego powodu wyrok Sądu Rejonowego w Grójcu o sygn. II K 374/11 nie może być przedmiotem oceny pod kątem zaskarżenia w trybie kasacji, ponieważ warunkiem skorzystania przez Prokuratora Generalnego z uprawnienia określonego w art. 521 § 1 k.p.k. jest prawomocność orzeczenia.

W konsekwencji badaniem objęto wyłącznie akta sprawy Sądu Rejonowego w Grójcu o sygn. II K 105/08.

W toku przeprowadzonej analizy nie stwierdzono w powyższej sprawie naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego o takim znaczeniu, które mogłyby mieć istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia i uzasadniać zaskarżenie zapadłego w tej sprawie wyroku w trybie kasacji; nie ujawniono także uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze określone w art. 439 § 1 k.p.k.

Z poczynionych ustaleń wynika, że na mocy orzeczenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnoprawności w Radomiu wydanego w dniu 7 września 2009 r. Arkadiusz D. został zaliczony (na stałe) do osób o umiarkowanym (trwałym) stopniu niepełnosprawności, z zaleceniem, m. in. leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego. Z kolei postanowieniem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 25 maja 2004 r., sygn. III RNs 67/04

w/wymieniony został całkowicie ubezwłasnowolniony.

Powyższe orzeczenia znane były zarówno prowadzącym postępowanie przygotowawcze, jak i sądom orzekającym w sprawie o sygn. II K 105/08.

Żadne ze wskazanych orzeczeń nie stanowiło przeszkody do pociągnięcia Arkadiusza D. do odpowiedzialności karnej za zarzucony mu czyn.

Całkowite ubezwłasnowolnienie nie skutkuje bowiem automatycznym zniesieniem odpowiedzialności karnej za wszelkie czyny stypizowane w przepisach prawno-karnych.

Osoba całkowicie ubezwłasnowolniona, która swoim zachowaniem wypełniła znamiona czynu zabronionego ponosi odpowiedzialność na zasadach ogólnych, o ile w czasie czynu jej poczytalność nie była całkowicie zniesiona.

Taka sytuacja ma miejsce wówczas, gdy sprawca z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych, nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem (art. 31 § 1 k.k. i art. 17 § 1 k.w.).

Jeżeli natomiast w czasie popełnienia czynu zabronionego sprawca miał poczytalność ograniczoną w znacznym stopniu, wówczas sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a w przypadku odpowiedzialności za wykroczenie - odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego (art. 31 § 2 k.k. i art. 17 § 2 k.w.).

Całkowite ubezwłasnowolnienie nie jest zatem tożsame z całkowitą niepoczytalnością, ponieważ poczytalność sprawcy całkowicie ubezwłasnowolnionego może być w odniesieniu do zarzucanego mu czynu w pełni zachowana.

Ocena możliwości rozpoznania przez sprawcę znaczenia jego czynu lub pokierowania swoim postępowaniem zależy od szeregu czynników współlistniejących w czasie popełnienia czynu i może różnorodnie się kształtować nawet w odniesieniu do podobnych rodzajowo czynów popełnionych przez tę samą osobę.

Z tego powodu stan poczytalności sprawcy czynu zabronionego ocenia się każdorazowo według *tempore criminis*, tj. w odniesieniu do czasu popełnienia konkretnego zarzucanego czynu.

Poczynione ustalenia wskazują, że w toku postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Grójcu o sygn. II K 105/08 w sposób prawidłowy dokonano oceny zachowania Arkadiusza D. w aspekcie treści przepisów art. 31 k.k.

W wyniku badań przeprowadzonych przez powołanych biegłych sądowych: lekarzy psychiatrów oraz psychologa - wykluczono występowanie u Arkadiusza D. choroby psychicznej, natomiast stwierdzono u niego upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

W opinii sądowo-psychiatrycznej podano, że stan psychiczny oskarżonego w odniesieniu do zarzucanego mu czynu ograniczał jedynie w stopniu nieznacznym jego zdolność rozpoznania znaczenia czynu, jak i zdolność pokierowania swoim postępowaniem. Stwierdzono nadto, że w czasie czynu oskarżony znajdował się w stanie zwykłego upicia alkoholem; przeprowadzone badanie wykazało, iż posiadał 1,49 promila alkoholu w wydychanym powietrzu.

Z kolei w opinii sądowo-psychologicznej podano, że Arkadiusz D. „*mimo niskiej sprawności umysłowej, zna podstawowe normy społeczne, w dostatecznym stopniu rozumie stawiane mu wymagania, typowe zwyczaje oraz znaczenie prostych sytuacji społecznych, których jest uczestnikiem. Cechujący go słaby poziom wglądu w cechy swojej osobowości i motywy zachowań sprawia, że ma on obniżoną zdolność dokonywania krytycznej oceny własnego postępowania, zaś słaba internalizacja norm społecznego współżycia powoduje, że skłonny jest on do nieprzestrzegania, bądź też łamania zasad społecznych w celu osiągnięcia własnych korzyści*”.

Cytowane opinie są pełne, jasne i wolne od sprzeczności w znaczeniu, o jakim mowa w treści art. 201 k.p.k. i tak też zostały ocenione przez orzekające w sprawie sądy.

Skutkowało to uwzględnieniem przedmiotowych opinii przy ocenie stanu poczytalności Arkadiusza D., prowadząc do słusznego wniosku o pełnej poczytalności oskarżonego w zakresie przypisanego mu czynu.

W toku analizy akt sprawy stwierdzono, że Sąd Rejonowy w Grójcu prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i stosownie do reguł określonych w art. 7 k.p.k. ocenił zebrane dowody. Sąd ten należycie ustalił również okoliczności faktyczne i prawne, po czym w oparciu o nie wydał prawidłowe rozstrzygnięcie. Wydając wyrok sąd rejonowy uwzględnił - zgodnie z art. 410 k.p.k. - całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy, a następnie uzasadnił orzeczenie zgodnie z wymogami określonymi w art. 424 k.p.k. W pisemnych motywach wyroku Sąd Rejonowy w Grójcu szczegółowo przedstawił i umotywowował przesłanki, które miał na względzie przy wymiarze kary. Kierując się dyrektywami wymiaru kary określonymi w art. 53 k.k. sąd uwzględnił właściwości i warunki osobiste oskarżonego, biorąc przy tym pod uwagę wnioski zawarte w opiniach wydanych przez biegłych lekarzy psychiatrów i psychologa. Sąd wskazał nadto na wysoki stopień społecznej szkodliwości przypisanego czynu oraz na uprzednią kilkukrotną karalność Arkadiusza D.

W świetle przytoczonych przez sąd okoliczności wymierzona oskarżonemu karę 2 lat pozbawienia wolności należy ocenić jako współmierną i w pełni adekwatną do wagi przypisanego mu czynu.

Jednocześnie, w związku z podniesionym przez Panów Senatorów zarzutem rażącej niewspółmierności kary należy podkreślić, że przepis art. 523 § 1 k.p.k. wyklucza możliwość zaskarżenia wyroku w oparciu o zarzut kwestionujący wysokość wymierzonej kary.

W przedmiotowej sprawie również postępowanie odwoławcze zostało przeprowadzone prawidłowo.

Badanie akt wykazało bowiem, że Sąd Okręgowy w Radomiu rozważył wszystkie zarzuty i wnioski zawarte w apelacji wniesionej przez obrońcę Arkadiusza D., a w pisemnym uzasadnieniu wyczerpująco podał czym kierował się przy orzekaniu oraz z jakich powodów uznał środek odwoławczy za niezasadny, dochowując tym samym wymogów określonych w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

W odpowiedzi na oświadczenie Panów Senatorów w części dotyczącej pobicia Arkadiusza D. na terenie jednostki policji w Grójcu uprzejmie informuję, że na mocy postanowienia Prokuratora Rejonowego w Grójcu z dnia 30 września 2011 r., sygn. 1 Ds. 839/11 odmówiono wszczęcia śledztwa - na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. - w sprawie *przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Grójcu w dniu 3 marca 2011 r. w Grójcu, woj. mazowieckie, poprzez uderzenie zatrzymanego Arkadiusza Duszę i działanie tym samym na szkodę jego interesu prywatnego*, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. - wobec braku znamion czynu zabronionego.

Postanowienie nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się w dniu 18 października 2011 r.

W toku czynności podjętych dla potrzeb niniejszej odpowiedzi nie ujawniono innych zdarzeń, które łączyłyby się z podniesionym przez Panów Senatorów zarzutem działania na szkodę Arkadiusza D. przez funkcjonariuszy policji, bądź na terenie siedziby jednostki policji.

Z wyrazami szacunku

Robert Hernand